

ULL VIU...

I FORA ERRADES

Una de les errades que hem vist més sovintejada, al nostre darrer número, és el mal ús de la conjunció **doncs**.

Tothom sap que les conjuncions són uns mots d'enllaç que uneixen oracions o elements de l'oració, tot marcant la relació que hi ha entre ells. I que poden ésser de dues menes: de **subordinació** i de **coordinació**.

Les de coordinació es classifiquen principalment en **copulatives, disjuntives, adversatives, consecutives, continuatives**, etc. I les de subordinació en **condicionals, causals, finals, temporals, modals, concessives**, etc.

Moltes vegades diem o escrivim: «No vindré, **doncs** tinc molta feina». És a dir, usem la conjunció **doncs** com si fos **causal**. I no ho és.

El **doncs** causal és un castellanisme. Al mot **pues** castellà correspon el català **doncs**, llevat en un cas: quan el **pues** és causal. «Llueve, pues no salgamos» és, en català: «Plou, **doncs** no surto». En castellà: «Pues, ¿qué ha dicho?». En català: «**Doncs**, què ha dit?». Traduccions totes elles correctes.

Llavors passa que un «debe estar enfermo, pues no ha venido», és traduït erròniament per «deu estar malalt, **doncs** no ha vingut». Heus aquí un cas de **doncs** causal.

Les conjuncions causals denoten que l'oració subordinada que introdueixen indica la **causa** o **motiu** de l'acció. Són: **perquè, puix, puix que, ja que, vist que, com que, per tal com**, etc.

Per tant, en l'exemple primer, podem dir o escriure: «No vindré, **perquè** tinc molta feina». I el segon: «Deu estar malalt, **ja que** no ha vingut.»

Sobretot, quan hàgim d'escriure, fixem-nos bé en la relació que hi ha entre el contingut de l'oració que acabem d'escriure primer i la que anem a escriure a continuació encapçalada amb un **doncs**. Si amb aquesta volem justificar o explicar allò que hem dit anteriorment, o sigui, la causa, el **doncs** és sempre incorrecte, i cal llavors reemplaçar-lo per una conjunció causal.

Així, no direm «Demà no vindré a l'excursió, **doncs** no em puc moure de casa». Aquest **doncs** és incorrecte perquè amb ell introduïm una oració de causa i, per tant, hem d'usar una conjunció causal, entre les esmentades abans. «Demà no vindré a l'excursió, **ja que** no em puc moure de casa».

Resumint: sempre que puguem substituir **doncs** per **perquè, ja que, vist que**, etc., fem-ho. Vol dir que dient o escrivint **doncs** l'esguerràrem.

M.

LA VEU DEL POBLE

Abans de començar, aquest mes voldria aclarir una cosa.

Han estat molts els amics que, en trobar-me durant aquests dies, m'han dit, "noi, et felicito per els comentaris que fas en la revista, poses el dit a la llaga", i coses per l'estil. Fins algú va dir-me: "com les claves eh!".

Bé, cal recordar que, en començar aquest espai en la revista, dèiem que el que preteníem era que els comentaris fets en veu baixa o en determinats grups de persones, sortissin aquí, i entre tots en parléssim.

Això no pensàvem fer-ho per "clavar-les" a ningú, ni per fer enfadar a les persones que, directa o indirectament poden sentir-se alludides, sinó al contrari, brindar-los-hi la ocasió de manifestar-se, ja que moltes vegades si no trobem algú que ens empeny, no es fa, tot i tenint ganes de fer-ho. D'aquesta manera podrem estar més ben informats i, algunes vegades, segur que veurem que els comentaris estan faltats de fonament.

Aquesta era la meva intenció. Si algú no ho creu així i s'enfada, però calla, ho sentiré molt. De totes maneres aquestes pàgines estan obertes a tots, tant per donar-hi la seva resposta com per manifestar el seu desacord; diuen que de la discussió en surt la llum, entenent per discussió una conversa entre amics.

Referent al comentari del mes passat, puc dir que el dimarts, dia 20, es varen reunir un grup de persones a l'Ajuntament del nostre poble i va quedar constituïda la Junta Municipal d'Ensenyament Primari. No sabem si ja estava previst fer-ho així, o el fet de parlar-ne va accelerar aquest pas; tant en un cas com en l'altre, ho celebrem i els desitgem molts encerts, doncs estem convençuts que no els faltarà feina, si tenen ganes de fer-ne.

Un fet que es repeteix sovint i més en arribar el bon temps, és que es para un cotxe al nostre costat i ens pregunta quelcom. Fa pocs dies, érem tres que sempre hem viscut a Sta. Eulàlia, i un foraster es va dirigir a nosaltres preguntant-nos per un carrer del qual mai no havíem sentit parlar. Al final va resultar que existia de veritat i encara no el teníem a cent metres de distància.

No sabem si va pensar que fèiem el despistat o realment ho érem.

Des del meu portal

EL PI

Hi havia una vegada en un bosc molt espès, un pi jovenet que no estava disposat a viure la vida dels seus avantpassats, pins de vint, trenta, quaranta i cinquanta anys, que dibuixaven aquell paisatge molt abans que ell. Era un pi novell, amb saba nova, rebel per naturalesa i un gran inconformista. Volia ser amic de tothom, però amb tothom es barallava. Els pins del seu voltant no el podien veure, i a la nit, quan tot era fosc i els ocells dormien, es feia un tip de plorar procurant no fer sanglots perquè els altres no se'n adonessin. Ell volia fer entendre a tots que els estimava, que els necessitava, però per més que ho intentava, més distanciat es trobava dels seus progenitors. El nostre pi va patir molt. Cercava una existència alegre, bonica, joiosa, i no trobava més que penes, plors i males mirades. «Per què?», es preguntava. «Quin mal he fet jo?». I les respostes ni tan sols sortien dels brancalls del voltant. «Algun dia jo seré com vosaltres», pensava, «i explicaré als pinets el perquè de la seva vida. Els comprendre, els estimaré...». Pensaments, només pensaments els del nostre amic el pi. Pensaments que mai no pogué posar en pràctica. Uns senyors de la ciutat —què saben ells de sentimentalismes en els pins—, uns senyors de la ciutat, doncs, havien projectat en aquell tros el jaç per on hi passaria, el fred, l'estúpid asfalt d'una autopista. Al cap d'un temps, havent passat ja les asserradores mecàniques i les màquines automàtiques, el nostre pi desencansava cinquanta metres més enllà estirat a terra, amb el cos mutilat i despulat, i les branques omplint un costal que es recolzava en un pi encara dret.

Un pi jove s'acabava de morir. La força d'un pi creixent, s'havia trencat. La vida d'il·lusions d'un infant, fou destrossada. És aquest el trist tribut que hem de pagar a la civilització, a l'automatisme, a les comoditats, al «viure bé». Val la pena?

Joaquim Brustenga-Etxauri

Per evitar escenes com aquesta pensem que seria bo de posar les plaques corresponents, almenys a alguns carrers dels que es poden considerar més importants o fer un plànol del nostre poble i repartir-lo a tots els veïns, perquè tant nosaltres com els forasters poguéssim conèixer millor el lloc on vivim o visitem.

Josep Valls